

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1358/2021
07.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., село ..., чији је пуномоћник Милан Цветковић, адвокат у ..., против тужене „Директна банка“ АД Крагујевац, чији је пуномоћник Ђорђе Поповић, адвокат у ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1674/20 од 01.12.2020. године, у седници већа одржаној дана 07. октобра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1674/20 од 01.12.2020. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3790/19 од 20.02.2020. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете која му је причињена приликом оружане пљачке, исплати на име претрпљеног страха износ од 400.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од дана пресуђења, и одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 272.500,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1674/20 од 01.12.2020. године, у ставу првом изреке преиначена је наведена првостепена пресуда, па је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете која му је причињена приликом оружане пљачке исплати на име претрпљеног страха износ од 400.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 20.02.2020. године до исплате. У ставу другом изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у изреци првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да накнади трошкове поступка тужиоцу у износу од 217.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате. У ставу трећем изреке потврђено је решење о трошковима поступка садржано у преосталом делу става другог изреке пресуде, којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду преко досуђених 217.500,00 динара трошкова поступка до тражених 272.500,00 динара, за разлику од 55.000,00 динара са каматом од

20.02.2020. године до коначне исплате, као и у делу за камату на досуђени износ трошкова од 202.500,00 динара од дана 20.02.2020. године до дана извршности и у том делу одбијен је захтев као неоснован. У ставу четвртом изреке обавезана је тужена да накнади тужиоцу трошкове жалбеног поступка у износу од 38.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 18/20), и одлучио да ревизија тужене није основана.

Побијана пресуда је донета без учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Иако се у ревизији тужена позива на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП-а која је учињена пред другостепеним судом, ревидент не указује одређено у чему се таква повреда састоји, из ког разлога Врховни касациони суд није испитивао основаност овог ревизијског разлога.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда тужилац је уговором о раду од 15.03.2013. године засновао радни однос код привредног друштва Inex Immoguard DOO са седиштем у Београду, као послодавца, на одређено време у трајању до 12 месеци за обављање послова радника физичког обезбеђења са местом рада у Послодавац тужиоца је са правним претходником овде тужене „Финдоместик банк“ са седиштем у Београду као корисником услуга, закључио уговор о пружању услуга обезбеђења од 01.07.2011. године, којим се обавезао да кориснику обезбеди услуге физичког обезбеђења свих објеката корисника услуга на територији Републике Србије и да обавља и друге послове у складу са тим уговором. Даље је утврђено да је приликом обављања редовних радних дужности и задатака дана 27.03.2013. године у експозитури „Финдоместик банк“ у ..., у којој је тужилац обављао редовне радне задатке по налогу послодавца Inex Immoguard DOO Београд, дошло до оружане пљачке, те да је тужилац том приликом претрпео страх одређеног интензитета и трајања, те да му је утврђено постојање психијатријског обољења од кога се и даље лечи, што је према налазу и мишљењу вештака довело и до умањења животне активности тужиоца од 12%.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је сматрао основаним приговор недостатка пасивне легитимације. Првостепени суд образлаже да се одговорност тужене не може засновати на правилима објективне одговорности, јер се банка не бави делатношћу у вези са којом постоји повећан ризик од настанка повреда и штете, те да конкретна штета није настала у вези са делатношћу тужене. Такође првостепени суд налази да не постоји узрочна веза између претрпљене штете и радње тужене, као предуслова субјективне одговорности тужене. У складу са наведеним првостепени суд налази да нису испуњени услови из одредбе члана 173. и 174. Закона о

облигационим односима, те да тужена није дужна да тужиоцу накнади насталу нематеријалну штету, због чега је првостепени суд одбио тужбени захтев.

Другостепени суд налази да у првостепеном поступку чињенично стање није потпуно и правилно утврђено у односу на пасивну легитимацију тужене банке и постојања њене одговорности. Стога је другостепени суд на основу овлашћења из одредбе члана 383. став 3. ЗПП-а одржао расправу, поновио већ изведене доказе, па је на основу утврђеног чињеничног стања утврдио да постоји одговорност тужене банке за насталу штету, у складу са одредбом члана 173. Закона о облигационим односима. Према становишту другостепеног суда тужена банка се бави опасном делатношћу с обзиром на повећани ризик од напада НН лица у просторијама тужене банке. Оружана пљачка извршена је у условима да су врата експозитуре била једнострука, недовољно заштићена. Тужена је била у обавези да осигура безбедне услове за рад запослених предузимањем одговарајућих мера заштите ради спречавања могућности повређивања запослених приликом обављања редовних радних задатака. Пропуст тужене другостепени суд види у томе што није постојао одговарајући систем аларма. Тужена није доказала да је постојао тастер на месту где седи обезбеђење, који би тужилац могао да активира и тиме спречи могућност оружане пљачке у објекту у коме је радио. Другостепени суд је закључио да у насталом штетном догађају није било доприноса туженог у смислу одредбе члана 192. Закона о облигационим односима, јер својим понашањем није допринео насталој штети, те се не може у конкретном случају говорити о подељеној одговорности. На основу утврђеног чињеничног стања другостепени суд је применом одредбе члана 12. и 16. став 1. и 2. Закона о раду, члана 164. Закона о раду, одредбама члана 173. и 174. Закона о облигационим односима и одредбом члана 9. став 1. Закона о безбедности и здравља на раду, утврдио да тужилац основано потражује утужени новчани износ, из ког разлога је преиначио првостепену одлуку и обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде штете за претрпљен страх исплати износ од 400.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 250.000,00 динара.

Ревидент оспорава изнето становиште другостепеног суда. У ревизији посебно указује да банка не обавља опасну делатност, због чега није пасивно легитимисана у овој парници. Такође указује да је тужена банка предузела све неопходне мере да не дође до штетног догађаја, те да исти није могла предвидети и спречити, нити отклонити. Позива се на допринос штети од стране тужиоца. Оспорава и висину досуђене накнаде нематеријалне штете.

Ревизија тужене није основана. На правилно и потпуно утврђено чињенично стање другостепени суд је правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

Врховни касациони суд сматра основаним ревизијске наводе да банка не обавља опасну делатност, те да се основ њене одговорности за штету насталу оружаним нападом у просторијама банке не може заснивати на одредби члана 173. Закона о облигационим односима, али је наведено без утицаја на правилност саме одлуке. Ово из разлога што одговорности тужене банке свакако постоји, и заснива се на одредбама Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“ бр. 101/2005), који у члану 9. прописује субјективну одговорност послодавца са претпостављеном

кривицом. Тужена банка се може ослободити одговорности уколико докаже да је до повреде на раду дошло због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, што је прописано ставом 3. наведеног члана.

У конкретном случају из утврђеног чињеничног стања произлази да тужена банка није доказала да је спровела ефикасне превентивне мере у смислу члана 4. став 1 тачка 5. Закона о безбедности и здрављу на раду и није у складу са одредбом члана 9. став 1. истог закона обезбедила запосленом рад на радном месту и радној околини у којима су спроведене мере безбедности. Чињеница да је за послове обезбеђења тужена банка ангажовала послодавца тужиоца Inex Immoguard DOO Београд, не ослобађа тужену од обавезе и одговорности у вези са применом мера безбедности и здравља на раду и у односу на тужиоца, што је прописано одредбом члана 5. став 1. тачка 7. Закона о безбедности и здрављу на раду.

Осим тога, оружана пљачка експозитуре банке, према становишту Врховног касационог суда не представља непредвидиву околност која је изван контроле послодавца у смислу одредбе члана 9. став 3. Закона о безбедности и здравља на раду, да би се банка, као послодавац ослободила одговорности за последице истих, а без доказивања настојања да их предупреди. Правилан је закључак другостепеног суда да тужена није доказала чињенице које чине основ за ослобођење од одговорности у смислу одредбе члана 9. став 3. Закона о безбедности и здрављу на раду.

У складу са наведеним, не могу се прихватити ни ревизијски наводи тужене да није пасивно легитимисана у парници за накнаду штете коју тужилац потражује, будући да тужилац није био запослен код тужене, већ трећег правног лица Inex Immoguard. Према одредби члана 4. тачка 1. Закона о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“ бр. 101/2005), запослени јесте домаће или страног физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које је у радном односу код послодавца ради обављања послова кућног помоћног особља. Под појмом послодавца, подразумева се домаће или страног правно лице, односно физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица (члан 4. тачка 2). Коначно, право на безбедност и здравље имају и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат послодавац (члан 5. став 1. тачка 7.) Дакле, наведени закон дефинише појам запосленог и послодавца у ширем смислу, обухватајући и лица која учествују у радним процесима, а која су од стране послодавца радно ангажована по било ком правном основу, се затекну у радној околини ради обављања одређених послова уз знање послодавца. Имајући у виду да тужилац ужива права, а тужена сноси одговорности и обавезе из Закона о безбедности и здрављу на раду, то је правилан закључак другостепеног суда да није основан приговор недостатка пасивне легитимације на који се тужена позива.

Без утицаја је на правилност другостепене одлуке позивање ревидента да је тужилац био свестан и да је пристао на евентуалне штетне последице, те да је сам допринео штети. Ово из разлога што постојање свести о евентуалној штети која може настати у обављању радних задатака, не искључује право оштећеног да потражује накнаду штете уколико штетни догађај и наступи, јер то право пре свега зависи од тога

да ли је послодавац поступао у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду (бар у оним ситуацијама где се ради о субјективној одговорност послодавца), а не од тога да ли је запослени могао да претпостави да ли ће штета настати.

Нису основани ревизијски наводи да је досуђени износ накнаде нематеријалне штете супротан одредби члана 200. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је другостепени суд природу и тежину нематеријалне штете утврдио на основу налаза и мишљења вештака, те је приликом одмеравања висине штете водио рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи. Према становишту ревизијског суда, досуђеном накнадом не погодује се тежњама које су неспојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, а имајући у виду степен повреде заштићеног добра и околности под којима је повреда настала.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које Врховни касациони суд пази по службеној дужности, применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић